

بررسی تأثیر رفتار حاکمان در اعتلای تمدن؛ (مطالعه موردی ادبیات عصر عضدی)

۱. هدی فردمقدم؛ دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ و تمدن اسلامی، دانشگاه معارف، ایران

Moghadam1404@yahoo.com

۲. سعید طاوسی مسرور؛ دانشجوی دکتری تاریخ اسلام، دانشگاه تهران، ایران

Saeed.tavoosi@gmail.com

چکیده:

تمدن و امدار عناصری است که از طریق جایگاه‌هایی خاص، متجلی می‌شود. از جمله این عناصر، ادبیات و یکی از مهم‌ترین خاستگاه‌ها، حاکمیت است. جلوه‌های حضور حاکمیت قدرتمند قرن چهارم (عضدالدوله دیلمی) در فرهنگ، بخصوص ادبیات را می‌توان در سه حوزه تمدنی شامل آفرینندگان و نخبگان؛ درونمایه و محتوای قابل انتقال و در نهایت تدوین و حفظ این تولیدات ارزشمند یعنی فناوری نوشت افزار و کتابخانه‌ها بررسی کرد. حمایت حاکمیت از زیرساخت‌های فرهنگی مانند ترویج و راقی و ساخت و وقف کتابخانه، تعیین مقرری و برخورد کریمانه با شاعران و ادیبان و استفاده از ظرفیت شعر و ادب برای تبلیغ حکومت و مباحثات به دولت‌های رقیب همسایه، از مهم‌ترین شاخص‌های تمدن‌ساز در دوره عضدی است که در بستر ادبیات، جلوه‌گری می‌کند. بالیدن و شکوفایی زبان عربی در این برهه خاص را نمی‌توان تنها به علت حضور در بغداد عربی و یا رسمیت این زبان به عنوان زبان اداری و دیوانی و یا حتی همجواری با دولت‌های رقیب عرب دانست. بلکه این امر، رابطه تنگاتنگی با استعداد ادبی خاص عضدالدوله و حمایت‌های جهتدار او از ادبا و فرهیختگان زبان و لغت دارد. حمایتی که در سایه حاکمیت وی و بر اساس مشی فکری و رفتار سیاسی او اعمال می‌شد

واژگان کلیدی: تمدن، ادبیات عرب، شعر، کاغذ، آل بویه، عضدالدوله دیلمی.